

Λειτουργική γλώσσα

Λειτουργική γλώσσα

Ἐπίσημος λειτουργική γλώσσα εἶναι ἡ ἑλληνική. Ἐξάλλου, συμφώνως πρὸς τὸ σύγγραμμα τῆς Συλβίας τῆς ἐξ Ἀκουιτανίας «Peregrinatio ad loca sancta», ποὺ συνετάχθη τὸν Δ΄ αἰῶνα, ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις τῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσημος λειτουργική γλώσσα ἦτο ἡ ἑλληνική, τῶν ἄλλων δὲ γλωσσῶν χρήσις ἐν τῇ Λειτουργίᾳ ἐγένετο, ὅταν ἤρξαντο νὰ μεταφράζωνται εἰς αὐτὰς αἱ ἅγιοι Γραφαί, διότι ἡ μετάφρασις σκοπὸν εἶχε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. Τούτου ἕνεκα ἀρχαιοτάτη λειτουργική γλώσσα ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Ρώμῃ καὶ ἐν Ἀφρικῇ ἦτο ἡ ἑλληνική, ἐν ἧᾗ συνέγραφον τὰ ἑαυτῶν συγγράμματα καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης μέχρι τοῦ Πάπα Βίκτωρος καὶ οἱ θεολόγοι τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὸ σύγγραμμα τῆς Συλβίας, χρήσις τῆς ἑλληνικῆς ἐγένετο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ψαλμωδίᾳ, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι τὸ πρῶτον ἐν Ἄρλῃ τῆς Γαλλίας ὁ ἐπίσκοπος Καισάριος (522-527), πρὸς μείζονα ζωηρότητα τῆς κοινῆς ψαλμωδίας, ὤρισε ἵνα οἱ μὲν ψάλλωσιν ἑλληνιστί, οἱ δὲ λατινιστί, ὥστε καὶ κατὰ τὸν βον ἔτι αἰῶνα λειτουργική γλώσσα καὶ ἐν τῇ Δύσει ἦτο ἡ ἑλληνική, ἐνιαχοῦ ὅμως ἀπὸ τοῦ 4ου αἰῶνος ἐγένετο ἀποκλειστικὴ χρήσις τῆς λατινικῆς γλώσσης, διὸ καὶ ἡ Συλβία ἀκούουσα ἐν Ἱεροσολύμοις μόνον τὴν ἑλληνικὴν γλώσσαν, ἐν ταῖς τελεταῖς, καὶ περιγράφουσα αὐτὰς διὰ τοὺς ἐν τῇ Δύσει, μετέφραζεν ἐνίοτε τὰς ὀνομασίας τῶν τελετῶν καὶ τῶν ἱερῶν ἀσμάτων. Ἐπίσης ἡ Συλβία παρατηρεῖ ὅτι κὰν ἐγίνωσκεν ὁ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἄλλην τινὰ γλώσσαν, ἑλληνιστὶ ὤφειλε πάντοτε νὰ διδάσκη τὸν Λόγον τοῦ θεοῦ. Ἐὰν μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν ὑπῆρχον τινὲς μὴ εἰδότες τὴν ἑλληνικὴν, εἰς τῶν πρεσβυτέρων μετέφραζε τὰ λεγόμενα εἰς τὴν συροχαλδαϊκὴν γλώσσαν, ὅθεν οἱ ἐκ τῆς Δύσεως ἐρχόμενοι προσκυνηταὶ ἰδιωτικῶς ἐπληροφοροῦντο περὶ τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου παρὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν τῶν εἰδόντων τὴν ἑλληνικὴν.

Ἡ Συλβία μᾶς ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ ἦτο κατ' ἐξοχὴν καθῆκον τοῦ ἐπισκόπου, διὸ καὶ

ὁ Ἐπισκοπικὸς θρόνος ἐκαλεῖτο «διδασκαλικὸς θρόνος». «Παυσαμένου τοῦ ἀναγινώσκοντος», λέγει ὁ Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς, «ὁ προεστὼς διὰ λόγου τὴν νουθεσίαν καὶ παράκλησιν τῆς τῶν καλῶν τούτων μιμήσεων ποιεῖται». Καὶ ἐνιαχοῦ μὲν ἐκήρυττον τὸν θεῖον λόγον καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἀλλ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφηρμόζετο ἡ ἐξῆς ἀρχαιοτάτη διάταξις: «Ὅταν ἀναγινωσκόμενον ᾖ τὸ Εὐαγγέλιον, πάντες οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς στηκέτωσαν μετὰ πολλῆς ἡσυχίας καὶ ἐξῆς παρακαλείτωσαν οἱ πρεσβύτεροι τὸν λαόν, ὁ καθεὶς αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ ἅπαντες. Καὶ τελευταῖος πάντων ὁ ἐπίσκοπος ὡς ἔοικε Κυβερνήτη», γράφει ἡ Συλβία. Ὡστε κατὰ τὴν συνήθειαν ταύτην ὠμίλουν πρῶτον οἱ πρεσβύτεροι κατὰ σειρὰν, ὕστερον δὲ τούτων ὁ ἐπίσκοπος ἐρμηνεύων τὰ ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐποικοδομῶν τὸν λαόν. Ἐν ἄλλαις ἐκκλησίαις, ἐν αἷς ἐπετρέπετο τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου καὶ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, ὠμίλει πρῶτον ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὕστερον ὁ πρεσβύτερος, καίτοι ἐνίστε παρήλλασεν ἡ τάξις, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἐπεκράτει ἡ Ἱεροσολυμιτικὴ συνήθεια.